

GAZETA POPORULUI

ABONAMENT

Pe un an . . . . . 150 Lei
 Pentru oficiile publice 200
 Pentru bănci 500
 În America . . . . . 3 dolari

Gazeta iese în fiecare Joi.

Director:

OVIDIU HULEA

Adresa gazetei noastre este: Sibiu
 Aiud „liceul „Titu-Maiorescu“.

Prețul unui număr 3 lei.

Drepturile poporului.

Partidul național a ținut zilele trecute o mare întrunire la Alba-Iulia. La întrunire au luat parte și trimiși de sate în număr mai însemnat decât altă dată, pentru că adunarea trebuia să aleagă, precum a și făcut un nou comitet.

Noi nici odată nu ne supărăm când oameni cu aceeași credință politică se sfătuiesc, făcând planuri noi de luptă pentru binele și înaintarea poporului.

Asupra celor rostite în congres de cei doi frunzași plugari despre „fripturiști” și despre titlul de sugrumători ai dreptății poporului, cum sunt numiți oamenii guvernului de azi, am trecut cu undă de amărăciune dar și cu zimbet, fiindcă noi ne cunoaștem vrăjmașii, cari au pregătit și de astă dată două discursuri, pentru doi plugari, ca să ne injure la o adunare naționalistă.

Vechea vorbă că numai naționaliștii sunt iubitori ai poporului, că numai ei sunt și luptă pentru drepturile poporului nu o mai cred poate nici cei doi blânzi și buni plugari, cari au spus-o la Alba-Iulia pentru că poporul știe oamenii partidului național se coboară la sate numai la alegeri ca să bălăcărească pe vrăjmașii politici, să ea mandatul de deputați și să nu mai dea pe la sate până la viitoarele alegeri.

Poporul rămâne în suferință și pe mai departe, neajutat, neluminat, iar marii luptători ai drepturilor poporului se mulțumesc a arunca din fugă câte un cuvânt țaranilor să aștepte ajungerea la guvern a partidului național, că atunci toate se vor schimba ca prin minune, dar că până atunci trebuie să rabde și să blesteme guvernele dela cari nici să nu aștepte nici un bine.

Acum de opt ani, a rămas o năzuință deșartă venirea la cârmă a partidului național, pentru greșeli mari pe cari le-a făcut conducerea partidului național, și de opt ani n'am auzit în parlamentul României nimic despre năcazurile județului Alba, nici un discurs măcar și n'am văzut pe nici un deputat național ținând o dare de seamă despre lucrările parlamentului.

Unde este deci truda, amarnica trudă, unde jerfa cea mare pentru drepturile sârmanului popor?

E în peana câtorva gălăgioși cari se laudă săptămână, de săptămână și'n

graba cu care lovesc pe nedrept în toți câți nu sunt oamenii partidului național.

Mai puțină gălăgie și mai multă muncă domnilor apărători naționaliști ai drepturilor poporului!

Răvașul Săptămânii.

M. Sa Regele se simte acum mai bine. În zilele trecute a trimis o scrisoare D-lui General Averescu în care mulțumește tuturor pentru grija și dragostea ce i-s'a arătat în cursul boalei.

M. Sa crede că incurând va fi sănătos și își va putea începe din nou munca pentru binele poporului pe care îl cârmuește. În scrisoare regele roagă pe toți cei ce sunt conducătorii poporului, să-și închege rândurile și astfel alături cu M. Sa să ducă mai departe munca începută pentru întărirea țării.

Discursul D-lui Oct. Goga ministru de interne.

În timpul din urmă au fost niște tulburări în Cernăuți între Evrei și Români, fiindcă profesorii români trimiși să examineze copiii Evreilor din Cernăuți au făcut dreptate.

În vorbirea sa D-l Goga în legătură cu cele petrecute la Cernăuți între altele a spus:

„România ca să înainteze va trebui să lucre împreună cu toate neamurile dintre hotarele ei, însă să nu uite streinii că stăpâni suntem noi și numai așa să pornească la muncă alături de noi dacă se știu închina legii și credinții noastre.”

Discursul D-lui Goga a fost ascultat cu mare mulțumire, fiindcă mult adevăr cuprind cuvintele ministrului nostru de interne.

Străinătatea.

— O ceată de nemulțumiți au încercat să omoare pe regele Spaniei, Alfons III-a și pe Primo de Rivera prim ministru. Răufăcătorii au fost descoperiți și duși la închisoare.

Senatul francez a hotărât ca pe zi să se lucre 8 ore; după cum s'a fost înțeles înainte asupra acestui lucru la Washington, în America.

— Partidul muncitorilor din Anglia e nemulțumit de cum conduce treburile guvernul de-acum. Ei au hotărât să-și spună durerile arătând totodată scăderile guvernului.

În Ungaria se dau lupte pentru tron. Nu se știe cine va veni, fiindcă mai mulți ar dori să stăpânească în țara lui Franz-Josef. Se spune că vor fi alegeri libere.

— La sfatul Națiunilor iar e ședință pentru afaceri bănești, Luni la Geneva ia parte și Germania, care până acum nu a fost luată în sînat.

— În fiecare țară pe lângă guvernul națiunii sunt mai mulți ministri cari reprezintă țările streine. Zilele trecute a sosit în București Don Iuan Francisco ministrul Spaniei în țara noastră.

— În Danemarca s'au făcut alageri noi. Au reușit partidele claselor de mijloc. Vechiul guvern și-a dat abdicerea.

1 Decembrie la Aiud.

Cu o deosebită strălucire s'a sărbătorit în orasul nostru Ziua de 1 Decembrie. Serbarea a fost organizată de Despărțământul „Astrei” Aiud.

După sfânta slujbe dela capela ortodoxă, mulțimea s'a îndreptat spre sala festivă a prefecturii unde s'a început serbarea cu un entuziasm de nedescris.

Serbarea a fost deschisă de Dl. prof. Lupeanu, care într'o frumoasă privire istorică a arătat însemnătatea zilei și însemnătatea sărbătoarei. Au urmat declamări; s'au remarcat Dnii Sântu și Marcu elevi de liceu.

Dl Ovidiu Hulea dir. liceului, cu entuziasmul vrednic de cauzele mari; cu sentiment până la duioșie, face apologia zilei de 1 Decembrie. Dl Hulea cu puterea Dsale de-a stăpâni în asemenea clipe a dovedit toată puterea și verva Dsale de mare arator.

În numele meseriașilor a vorbit Dl Crișan urmând apoi vorbirea reprezentatului țărănimii ascultat cu multă dragoste.

În numele studențimii a vorbit Dl Ion Rațiu, redactorul gazetei noastre, cu multă căldură și frumusețe.

Ion Stănescu Papa

A murit zilele aceste cel mai de seamă actor dela teatrul Național din Cluj. Mare tălmăcitor al sufletului omenesc în teatru și un suflet de-o mare și rară bunătate, moartea lui este simțită durere pentru toți cei cari l'am cunoscut, l'am prețuit mult și l'am iubit.

Stănescu Papa a jucat și la noi în piesele „O noapte furtunoasă”, în „Extemporalul” și-a fost unul dintre artiști care se opria cu multă dragoste în orașelul nostru.

Fie partea lui cu dreptii.

PREFECTUL JUDEȚULUI ALBA.

No. 22999—1926.

Pref.

Publicațiune.

Examen pentru funcțiunea de Pretor.

În Monitorul Oficial No. 265 din 26 Noembrie 1926, a apărut decisiunea Ministerială No. 18014 P. din 20 Noembrie 1926, prin care s'a fixat ținerea unui examen pentru funcțiunea de pretor, cu începere dela 18 Decembrie 1926.

Aiud, la 1 Decembrie 1926.

Dr. Ioan Cușuta
 Prefect.

— M. Sa regina a sosit în București. La gară a fost așteptată de toți ministri împreună cu M. Sa regele.

— M. Sa Regele merge spre însănătoșare. După cum spun doctorii ce stau în jurul regelui în curând va fi iarăș sănătos.

CUNOȘTINTE FOLOSITOARE.

In slujba muncii.

II.

Puterea de muncă ne-a deschis în sfârșit drumul libertății, ea ne-a ajutat să scuturăm lanțurile robiei așezându-ne pe scaunul de cinste, de stăpâni ai mării noastre case, ai țării. Căci sub cuvântul muncă nu se înțelege numai ogorul și semănatul de toamnă, nici numai istovitoarea încordare din dricul verilor, aplecat sub bătaia soarelui dogoritor asupra lanului de grâu sau de porumb, alergând apoi în dreapta și stânga, de când mugurește zorile și până seara când adorme pasărea în codru... Nu, sub acest cuvânt se mai înțelege și munca făcută de industriașul care pregătește fel și fel de instrumente și lucrul aceluia care stă de vorba cu cărțile, care le cercetează sufletul și caută înțelesul pus în ele — și tot muncă este și încordarea vitejească, disprețuitoare de moarte, pe care o face oșteanul când înfruntă, acolo, la granițele patriei, vre-o încercare îndrăznească a dușmanului, care lăcomeste la bunurile noastre. Aceste sunt înțelesurile muncii și numai dacă are toate aceste însușiri se va putea spune despre un popor, că el este muncitor.

Neamurile însă se pot asemăna ca copacii. În fiecare an, ei schimbă frunzele lăsând să cadă la pământ cele veștede. Așa-i și poporul. El trăiește mii de ani, numeros, puternic, înaintând necontenit. Oamenii însă se abat zi de zi, ceas de ceas, rânduri-rânduri spre porțile cimitirelor, lăsând în grija altora căminurile, gospodăria, viața în sfârșit. Rândul de oameni care îi urmează pot fi și buni și răi. Răi mai ales atunci, dacă n'au învățat să făptuiască pildele bune ale părinților. Când deci arătăm mărimea poporului român, asta nu înseamnă că prea mărim pe cei vii pe cei cari trăesc azi, ci aducem prinosul nostru de admirație celor săvârșiți, morți de fapt dar vii încă în amintirea noastră. Arătând puterea de muncă a poporului român, nu însemnează că aducem laude trântorilor de azi nici că suntem de o părere cu acei cari, în dorul de câștig, seamănă sămînța vrășmașă și ei, nici cu acei cari mărginiți la petecul lor de pământ nu vreau nici măcar să audă de școală sau meserii, crescându-și copilul bun numai a fi pogănicu la boii altuia — fără lumina cărții, fără iscusințe omului învățat.

Cu oamenii cari și azi mai cred în zicăto rea, că „cum a trăit moșul așa oi trăi și eu” — nici de vorba nu stăm — căci știut este doar de toată lumea, că roata vremii aduce tot alte și alte spițe deasupra. Căutând în cartea neamului, dovada a găsim mai clară ca lumina soarelui: Am fost la început un neam liber, au venit apoi răsămiri lungi și grele peste noi de ne-au serbit — prin hărnicie și răbdare am îndreptat spre alte drumuri luminoase soarta noastră și azi văzând cu ochi treburile se schimbă, munca ia o nouă înfățișare, lucrăm cu mașini, avem fabrici și atâtea altele.

Mai suut apoi alții, cari fac prea multă politică, deși nu înțeleg mare lucru din ea. Ei se ceartă cu conducătorii satelor, preoți, învățători, notari, desbinând poporul și uitând, că politica, pentru țaran, este de pe azi pe mâine, că multe sunt făgăduite și prea puține implinite, că interesul țaranului este să-și vândă produsele sale cu bun preț, să-și aibă cooperativele și băncile sale, să cumpere mai ieftin decât vinde. Stările în privința aceasta, sunt într'adevăr triste. De ce? Să fie oare numai din cauză că guvernele nu vreau să lucreze în folosul țaranului? Nu! Țărănimea română trebuie să-și scoată din cap această credință greșită. Buba este acolo, că negustorii nu sunt de ai noștri, că industria la noi e slabă (și câtă bună este stă în palma străinului) că noi trebuie să cumpărăm din străinătate cu bani scumpi, fiindcă în banul nostru streinii nu se încred pe deplin. Cum ne vom descurca din aceste ițe ale răului? Injurând un guvern și preamărind pe al doilea? Hotărât nu! Țaranul român să-și deschidă odată ochii și se bage de seamă, oare toată lumea

face, ca și noi, numai politică?! Oare n'ar fi mai bine, când stăm de vorba cu preotul, dascălul și notarul, să vorbim, în loc de cutare treabă politică de treburi de economie, de comerț și industrie, învățând și cunoscând toate tainele muncii — iar când ne vin domni dela oraș să le cerem să ne vorbească despre aceste lucruri folositoare, apoi despre sufletul neamului, despre poeziile și trecutul lui, că să învățăm a-l iubi mai mult ca până aici a brăzda cu mai multă pricepere binecuvântatul său pământ roditor, ca din belsugul lui să ne acoperim toate lipsurile, dările către stat, nevoile noastre zilnice și să ne rămână și un prisos? Cu siguranță ar fi mai ușor să facem aceste decât să ne frământăm de geaba ca peștele pe uscat, lăsând bunătățile în mâna străinului, făcându-l pe el bogat, noi rămânând tot săraci ca și înainte, însă cu mult mai nemulțumiți. Sunt popoare cari trăesc în țării cu mult mai sărace decât a noastră și totuși sunt mai bogate ca noi. Da, pentru că ele muncesc cu mintea, pentru că cer dela domnii lor să-le învețe toate meșteșugurile cu cari pot stoarce roada multă din țărini.

Și iarăși ne întoarcem la pilda trecutului și repetăm, că numai munca alungă sărăcia, că numai ea dă tărie și înflorire unui popor. Munca aceasta trebuie făcută însă cu bună rânduială, după sfaturile aceluia cari sunt în măsură să ni-le dea, cu multă răbdare, căci ea nu se poate împlini de pe azi pe mâine, nici-un guvern și nici-un partid din lume nu o va putea. Țaranul trebuie să-și dea seama că trecutul nostru a fost așa de mașter ne-a sărăcit atât de mult, încât între celelalte popoare mari, cum sunt Francezii, Englezii sau Nemții, noi suntem în privința feliului cum stim muncii, ca omul care intră cu parul în mână între doi certai cari trag cu arme unul spre celalalt.

Iată deci marea datorie a țaranului de azi: să ceară să fie învățat a munci. Să ceară această dela toți cei mai înțelepți ca el, fără deosebirea de partid și de politică, căci astfel va ajunge să prețuiască și să iubească pe domni, nu după câte știu ei făgădui la alegeri ci după faptele și osteneala dată pentru interesul obștesc și când va fi la adică, vor ști să aleagă pe aceia cari vor ajuta din răspuneri, făcând legi potrivite, munca țaranului.

Pentru a ajunge acolo, la acea bună stare atât de dorită de toți, va trebui să urcăm o cărare șerpuitoare, cu urcușuri obositoare, va trebui să facem popasuri și — mai presus de toate — va trebui să fim mai buni frați decât suntem de vreo câțiva ani, încoace, va trebui să ne iubim cu multă putere, căci frați suntem de sânge, de lege și trupul neamului nostru s'a făurit în suferinți și răstigniri. De altfel, munca nici nu este cu puțință fără înțelegere, fără armonie. Omul care muncește cu adevărat nu cunoaște ura el cunoaște, numai mulțumirea și răbdarea lui va aduce bună stare și belsug.

Și dacă în trecut, când mânia cerului, ca un fel de probă a tăriei noastre, ne-a brăzdat fruntea noastră de neam cu păraie de sânge — și totuși nu ne-am lăsat învinși și dovedii — mâine, mergând cu pași siguri pe drumul adevăratei munci, vom cuceri toate locurile de onoare, ca să fim neamul cu adevărat vrednic.

Eugen Hulea.

No. 122—1926.

Publicațiuni.

Comuna politică Gâmbaș plasa Aiud dă în arendă prin licitație publică, localul cărciu-meii comunale, cu drept nelimitat pentru vânzarea băuturilor spirituoase pe un period de ani, din 1 Ianuarie 1927 începând.

Licitația se va ținea în ziua de 13 Decembrie 1926 la 11 oare a. m. conform dispozițiilor legii conzab. publice art. 72—83 în cancelaria primăriei comunale din Gâmbaș.

Prețul strigăriei e 800 Lei, radiu 10%. Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic în oarele oficiale în cancelaria notarială cercuală din Ciurbrud.

Gâmbaș, la 22 Nov. 1926.

Benkő M. notar.

(Indesc.) primar.

Cine sunt pocăiții.

Cine, dintre cetitorii noștri n'a auzit de pocăiți? Cine nu a avut de furcă cu vre-unul din ei, mai ales cu aceia cari umblă cu cărți de ale lor să le vândă; prin sate, la pocăiți de ai lor și și la credincioșii bisericii noastre? Cine nu a fost ispitit de pocăiții, pentruca să-și lase credința strămoșească și să se pocăiască?

Dar să vedem cine sunt ei, pentruce și-au părăsit legea, în care au trăit moși și strămoșii lor și ce vreau acești pocăiți?

Pocăiți, aproape toți, înainte de a se pocăi, au fost cei mai mari păcătoși. De aceia ei cred că, lăsând legea strămoșească și trecând la alta, Dumnezeu îi iartă. Este drept că, Domnul Christos a zis: pocăiți-vă și veți fi mântuiți, însă noi nu trebuie să înțelegem greșit acest lucru. Noi, pentru a ne pocăi nu trebuie să ne părăsim legea; putem să facem acest lucru în legea noastră. Oare legea noastră, în care zice: „să nu furi, să nu ucizi, să nu iei ceiace nu-i al tău”, cu un cuvânt: „ceiace ție nu-ți place, altuia nu-i face”, nu este oare această lege mai veche decât legea pocăiților? Și oare ei nu au luat toate aceste porunci din legea noastră? adică temelia, aceste porunci, cari sunt baza religiei lor, nu le-au împrumutat din credința noastră? Tocmai așa! Și dacă ei au împrumutat temelia și totul dela noi; pentruce să ne lăsăm legea și să ne facem pocăiți? De dragul unor zmintiți de cap și a unor rătăciți? Nu, aceasta nu trebuie să o facem, iubii cetitori și iubii țărani ai satelor și iată pentruce: ar fi cea mai dureroasă priveliște să vezi cum frații de același sânge se despart și se urăsc între ei. Nu vă amintiți, iubii cetitori că, înainte de anul 1859. adică înainte de unirea Moldovei cu Muntenia sub Alexandru Ion Cuza, poporul nostru era subjugat când de Turcul păgân, când de Rusul barbar? Nu ați văzut și la alegeri că, dacă sunt prea multe partide se fac și promisiuni prea multe, iar la urmă nu se alege nimic, numai se cheltuiesc banii statului, storși de pe popor, spre bucuria străinilor și a dușmanilor?

Toate acestea s'au întâmplat și se întâmplă din cauză că, poporul nostru românesc nu este bine încheat politiceste. Ne mai trebuie și desbinări din cauza credinței? Unde o să ajungem atunci? La o robie de zece ori mai grea ca cea din trecut!

Înainte de a trece mai departe, să vă mai spun un lucru: nu vedeți că, predicatorii, acești preoți ai lor, sunt niște oameni leneși, mulți au fost dați afară din armată și i— pentrucă nu le plăcea lucrul — s'au făcut predicatori pocăiți și s'au îmbogățit?

Să trecem acum la întrebarea: pentruce și-au părăsit legea strămoșească acești pocăiți?

Iată pentruce. Lor nu le trebuie biserică, nu au lipsă de preot, nu se pot împăca cu icoanele și crucea, despre cari zic că sunt idoli. Cu toate acestea, am văzut pocăit, sărac lipit pământului, care și-a vândut vacă și porc și a plătit, odată, opt mii Lei, pentru clădirea casei de rugăciuni, care tot biserică este, dar fără turn, fără cruce și fără icoane și cu numele schimbat.

Faptă frumoasă, n'avem ce zice, numai că, dacă este biserică în sat și-i cu cruce, de ce să ne speriem de ea și să ne facem alta?

De preoți încă nu au lipsă, dar predicatorii nu au oare rolul de preoți? Singura deosebire între ei este că, preoții sunt cu școli înalte, iar predicatorii pocăiților sunt oameni de rând, cari își explică Testamentul Vechiu și Nou după placul lor, tocmai pentrucă nu au școlile trebuincioase. Cât despre icoane și cruce, să ne deie voie pocăiții, baptiștii cum se numesc într'adevăr, să le spunem că, nu sunt idoli; ele ne aduc numai aminte de D-zeu, de Maica Domnului, de Isus și de suferințele Lui, precum și de alți sfinți, întocmai după cum o fotografie sau o haină ne face să ne

amintim de o persoană, care ne este scumpă și pe care am pierdut-o. Noi nu ne închinăm icoanelor, după cum spun pocăiții; noi ne închinăm acelor pe cari icoanele îi reprezintă, iar cruce ne facem în semn de închinare aceluia, care a fost răstignit, suferind cele mai grozave chinuri, pentru noi, păcătoși.

Pocăiții vreau mântuire. Mântuirea — după cum am spus mai sus — se poate câștiga de ori și cine, bogat sau sărac, în legea în care se află, dacă îi pare rău din suflet de păcatele făcute. D-zeu nu cere dela nici un păcătos ca să se lapede de cruce, de biserică, de preot și de icoane, atunci când vrea mântuire; D-zeu cere ca de păcatele făcute să-ți pară rău că le-ai făcut și să declari, cu inimă curată că, în viitor nu le mai faci. Pentru ce ar fi lăsat Isus — dacă nu pentru a ne mântui — Sfânta Cuminecătură și spovedania?

Pocăiții atrag pe credincioșii ușor crezătorii ai celorlalte biserici și prin aceea că le zic: „pocăiți-vă, că s'a apropiat sfârșitul; grăbiți-vă, că după rândurile vor fi întregite, n'o să mai aveți loc și rămâneți în răstăcere, neierțați de D-zeu". Oare de unde știu ei că, s'a apropiat sfârșitul? Cine le-a spus și de când d-nul plutonier, care n'a fost de nici o treabă în armată, și-a luat îndrăzneala să se facă proroc? Noi știm că, prorocii au fost aleșii lui D-zeu, iar despre predicatori, nimic nu ne poate face să credem la fel; nici obârșia lor, nici cuminenția și nici minunile ce le-au făcut sau le fac în viață. Cine a văzut pe vre-un predicator să scoată apă din stâncă sau să facă din cârja sa șarpe, după cum a făcut Moise?...

Preoții noștri și religia noastră încă ne zice: „grăbiți-vă și vă spovediți, luați Sfânta Cuminecătură, lăsați patimile, beutura și păcatele; grăbiți-vă că sfârșitul omului este aproape, neștiut. Dumnezeu poate să ridice viața la or care dintre noi, chiar mâine, iar dacă nu avem comori pregătite înainte în cer, vom cădea tocmai în fundul Iadului, asemenea bogatului, care se îngrijea numai de pivnițele și hambarele, unde să-și așeze bogățiile trecătoare de pe acest pământ, iar de sufletul lui, negru de păcate, deloc. Fiecare creștin are o sfântă datorință ca să se lapede de rele, să se pocăiască până încă nu-i târziu, până mai este în viață, căci vai și amar va fi de cel ce moare fără nici o speranță în fericirea lumii de dincolo de mormânt, fără a fi curățit, prin spovedanie și cuminecare de vre-un preot!...

Ioan Crișan.

Bătăile dela Cernăuți.

Aproape toate gazetele din țară au scris despre bătăile întâmplătoare la Cernăuți cu ocazia examenului de bacalaureat din luna Octombrie a. c. Tărani noștri desigur nu au cunoștință despre cauzele acestei întâmplări. În cele de mai jos vom arăta cum s'au petrecut și cari au fost cauzele.

În Cernăuți la liceu a fost o comisiune de examinare a elevilor cari au absolvat clasa a VIII-a de liceu. Comisiunea a fost compusă din 19 profesori, dintre cari 15 au fost din Bucovina și 4 din vechiul Regat. Ei au fost propuși de comitetul școlar local și numiți de Minister. Între profesori au fost numiți și 2 evrei. La acest examen s'au prezentat în cea mai mare parte elevi ovrei, ruși și chiar unguri. Comisiunea nu s'a purtat mai aspru cu elevii străini decât cu elevii români. Aceasta o dovedește și faptul că, în alte localități unde au fost numai elevi români, au căzut la examen un procent mai mare.

Cu toate acestea, elevii ovrei, au născocit că profesorii se poartă rău cu ei și vreau ca să-i trântesc. Nici nu au așteptat rezultatul și — în timpul când profesorii țineau ședință —, s'au adunat într'un număr foarte mare, chiar și din alte localități, cari nu au avut nimic cu examenul, ba chiar și părinții lor, și au început să facă zgomot pe străzile din jurul liceului. Când au eșit profesorii dela ședință, au început să-i batjocorească prin fluerături, aruncături cu pietrii, amenințări la adresa lor și lovituri cu bățele, în cine se nimerea. Până când a venit poliția, a fost bătut în trăsura, împreună cu birjarul, profesorul Diaconescu și alți profesori, cari mergeau spre casă. Din mulțime, elevul ovreu Falik, a strigat profesorului Zopa: „Jos cu Zopa!”, cu

gândul ca mulțimea să se năpustească asupra lui. Profesorul, vrând să se apere, a prins pe Falik de gulerul hainei și atunci mulțimea de ovrei au tăbărit pe el și l-au bătut foarte rău, dând în el cu picioarele, cu pumnii și cu bățele. Abia a scăpat din mâinile lor cu poliția, care a arestat o mulțime dintre elevii ovrei, între cari și pe elevul Falik.

După ce elevii ovrei au fost lăsați liberi, depunându-se cauză pentru ei, un elev român mai simțitor, care nu putea lăsa nerăzbutată fapta lui Falik, întâlnindu-l pe stradă pe acesta, l-a împușcat. Elevul român a fost arestat. Chiar în acest timp a cercetat orașul Cernăuți mareșalul italian Badoglio, care venise pe câteva zile la noi în țară. Cu toate că, întreaga populație avea datorința să facă o primire calduroasă acestui mare om și distins oaspe a țării, ovreii, în semn de doliu, au închis prăvăliile și au arătat o ținută dușmănoasă.

Acum ne întrebăm dacă jidanii au avut dreptul să se poarte așa de scandalos față de oaspele țării noastre? La întâmplarea arătată mai sus, vina o poartă numai ei. Comisiunea s'a purtat într'un mod foarte drept și ne mirăm că nu a trântit mai mulți elevi, deoarece cea mai mare parte dintre ei, nu cunoșteau de loc limba românească și s'au prezentat foarte prost. Cu toate acestea, procentul celor trântiți a fost mai mic decât la comisiunile din alte localități, unde au fost examinați numai elevi români. Că elevul român a împușcat pe elevul jidan Falik, so dărește conștiinței lui față de iubitul său profesor și într'un moment de furie, nu și-a dat seamă de ce face. Cu toate că, este un caz provocat de jidani, fără ca să fi fost asupriți cătuși de puțin de comisiune, în legătură cu mișcările atudenților dela universități.

Astfel, întâmplarea aceasta nu le-a dat dreptul să arete o dușmănie față de marele oaspe al țării noastre, în care ei se îmbogățesc și trăesc din sudoarea poporului nostru românesc, dându-i în schimb otravă. L—C.

Lângă Pământ.

Acolo viața-i mai blândă, doinele plâng mai duios, ceriul e mai senin și undele apelor sunt mai clare fluerul ciobanului e dulce și dragostea între oameni e mai aprinsă.

Acolo e leagănul vieții; lângă pământ...

Să spinteci cu plugul tău țărâna unde îți va fi odată lăcașul de odihnă, să spinteci cu glasul văzduhul cu strigăte de bucurie când la răsărit se face lumină și boii te așteaptă în ogradă. Cântecul ciocărliei e mai frumos ca șicântecul dela oraș, când apăsând coarnele plugului te însoțește brazdă de brazdă umplându-ți sufletul de fericire.

Acolo... au picurat strămoșii lacrimi și sânge de suferință și acolo s'au îngropat moaștele celor ce au fost batjocoriți pentru credință... Acolo, lângă pământ am învățat să ne iubim limba și neamul...

Acolo-i viața, sfințenia și credința. Nu doriți vârtejul lumii mari, nu doriți clădirile strălucitoare ale târgurilor, bogăția lumii veșnică să frământă, pacea e la voi, lângă pământ. Câți din cei plecați în lume după mări deșarte nu s'ar reîntoarce. Câți n'ar mai veni la vatra unde au învățat cele dintâi slove în limba strămoșească, să asculte și-acum ca în copilărie glasul clopotului la vecernii și să asculte ca altădată povestile cu Feți-frumoși și cu Ilene Corinzene.

În căsuțele voastre sălășluește pacea și'n inima voastră stăpânește cuvântul Domnului.

Florile câmpurilor, primăvara, cresc alături cu roadele muncii voastre și vouă vă făuresc cununi de închinare poenele pădurilor, iar pasările ceriului vă cântă de mărire și înălțare.

Lângă pământ la coarnele plugului, acolo simțiți viața, mirosul de țărână umedă te înviează și brazda ce șerpuește lung în urma ta e martora credincioasă a puterilor tale.

Acolo și dragostea-i mai infocată și ochii sunt mai plini de flăcări și inima-i mai bună. Iubiți pământul cu dragostea celor înstrăinați de soartă a celor plecați în lume, cu credința celei ma sfinte iubiri.

Nu râvniți după trecătoarele mări, fericirea-i pacea; la voi e liniște și pace; ceriu-i mai senin și soarele arde mai cu foc, acolo-i fericirea: lângă pământ. Ion Raflu.

Povestea Neamului.

III.

Întemeierea Țărilor Române.

Românii o mie de ani — cât au ținut năvălirile barbare — trăiau în văile munților acolo unde nu ajungeau oștile aducătoare de pieire a le dușmanilor.

Cum erau răslețiți prin alte și alte ținuturi, a vreme trăiau, fără să aibă un stat de conducere care să poarte de grijile lor. Dela un timp, așa cum erau așezați s'au încheat mai multe sate la un loc și au format câte o țărișoară mică ce se numea „voivodat”. Stăpânitor era ales un fruntaș și purta numele de voevod. Astfel de voevodate erau multe și trăiau fără să aibă între ele legături mai strânse... Când năvălirile barbare au încetat — era în veacul al XIII.-a d. C. — ținuturile românești din jurul Oltului și-au rupt hotarele și au întemeiat* un voevodat mare, numit Oltenia în fruntea căruia sta Litovoi.

Tot așa au făcut ținuturile din preajma Siretului și s'a întemeiat acolo Muntenia cu voevodul Seneslav.

Ardealul și Ungurii.

Până aici viața Românilor era aceeași, trăiau nedespărțiți cei din Ardeal cu cei de peste Carpați. Năvălirile barbare i-au despărțit po Români în atâtea fășii și când a venit vremea să-și închege din nou rândurile nu s'a mai putut face unire fiindcă dușmanii au pus stăpânire pe multe ținuturi.

Așa s'a întâmplat cu Ardealul, care a fost supus de Unguri. Ungurii veneau din Asia și la început s'au așezat între Tisa și Dunăre, în patria lor de astăzi. Odată așezați nu să se apuce de treburi mai bune, au început să jefuiască ținuturile din jurul țării lor. Așa s'au gândit să cuprindă Ardealul. Ardealul pe atunci era împărțit în mici țărișoare, dintre cari cea mai însemnată era țărișoara unde stăpânea Gelu pe râul Someș. Ungurii au pornit luptele. Rând pe rând au supus voevodatele românești din Ardeal, mai rămânea voevodatul lui Gelu, Print' o luptă ce s'a dat între Gelu și Unguri, aceștia au rămas stăpâni pe întreg pământul Ardealului, fiindcă Gelu a fost omorât. Așa s'a sfârșit povestea stăpânirilor române în Ardeal și de-atunci până în anii trecuți Ungurii stăpâneau acest pământ pe nedreptate, fiindcă dintru început pământul a fost al strămoșilor noștri.

În timpul acesta un urmaș de-alui Litovoi, Basarab Voeă, a unit cele două principate și așa s'a întemeiat țara românească sau Muntenia cuprinsă între Dunăre, Prut și Carpați.

Moldova.

În veacul al patrusprezecelea d. Cr. un voevod din Maramureș cu numele Dragoș fiindcă era silit să se plece Ungurilor, și-a lăsat domnia și a trecut în Moldova. Aici Românii erau stăpâniți de Tătari. Dragoș i-a alungat pe Tătari și el a luat domnia Moldovei nume ce s'a dat acestei țeri după râul ce o străbate.

Dragoș a întemeiat țara Molgovei, totuși a trebuit să rămână sub ascultarea Ungurilor fiindcă nu era destul de puternic. Peste câțiva ani apoi un alt domn din Maramureș, Bogdan veni cu multă oaste, l-a alungat pe urmașul lui Dragoș și s'a făcut el domn. El a mărit granițele țării până la Nistru și a scăpat țara de sub domnia Ungurilor.

Bogdan este primul domn român care a fost cu dela el putere stăpân și nimănu supus.

Primele lupte cu Ungurii.

Basarab Vodă, cel care a făcut unirea între Oltenia și Muntenia a avut cătră sfârșitul domniei multe neînțelegeri cu Ungurii. Aceștia cum din fire erau neastâmpărați au vrut să stăpânească și peste țara românească nu era destul că au luat Ardealul. Basarab Vodă cu nici un preț nu ar fi vrut să ajungă sub puterea Ungurilor.

Regele Ungurilor, trecu atunci cu mare oaste în Țara românească. Basarab nu i-a stat în față până ce Regele Ungurilor s'a retras. Atunci l-a prins într'o strâmtoare și se zice abea a scăpat și craiul cu viață. A fost o bătălie care a dovedit atunci puterea și vitejia românească. Ungurii au învățat să ne cunoască. După biruințe Basarab pentru a conduce mai bine treburile țării a luat lângă el la domnie și pe fiul său pe Alexandru. Va urma. Ion Raflu.

ȘTIRI

— **Din Aiud.** Săptămâna trecută Dl Ionescu șef de siguranță, a prins pe un pungaș, anume Anghelescu un hoț ce a venit la Aiud pentru a aduna mai mulți scăpătați ca să poată da mai ușor lovituri. Pungașul a fost trimis în cercetare la Cluj.

— **Petrecere.** Sâmbătă seara, a fost o frumoasă petrecere organizată de „Cercul Francez”. Dșoara Lassalle a cântat multe cântece vestite streine și românești.

— **Revolta într'o închisoare.** S'a întâmplat în America la cea mai mare închisoare. Cei ce erau închiși s'au răscolat și au început o luptă cu armele contra vardistilor. N'au putut face însă mare lucru și au fost puși la locul lor, poliția americană și-a știut face datoria. În luptă dintre răsculați și vardisti câțiva din ei au fost uciși.

— **Foc.** În Rusia într'un sat numit Minsk au ars 188 de case cu tot ce era în jurul lor și bucatele adunate peste an.

— **Furtună.** În America zilele trecute s'a deslănțuit o groasmică furtună. Multe clădiri au fost dărâmate iar trecătorii de pe străzi luați de vânt și trântiți de ziduri. Se spune că au fost omorâți 60 de oameni și 150 răniți.

— **Prăbușire de dealuri.** Lângă Nissa un deal întreg s'a prăbușit. Multe case au fost îngropate și sunt mulți îngropați sub râpele dărâmate. Nu se știe numărul morților.

— **Copii mulți.** Un om din Austria cu două soții are 84 de copii cari îi trăesc toți. Mare minune că toți sunt voinici și sănătoși.

— **Prins în bancă.** Idel Reiss un vechiu pungaș și oaspe al poliției a fost prins într'o bancă din Iaș chiar când își încărca buzunarele.

— **Nenorocire** Un copil de 5 ani, Ioan Vlaicu din Tinciu, când nu erau părinții lui acasă se juca cu un revolver. Deodată revolverul s'a descărcat și glonțul a intrat în pieptul fratelui său mai mic.

— **Nenorocire** De câteva zile în jurul unor orașele din Franța au început să prăbușească dealurile și să se surpe pământul. Satele ce-au fost așezate în preajma acestor dealuri au fost acoperite de pietrele și stâncile ce veneau în urma prăbușirilor. În orasul Nissa au fost scoși de sub dărâmaturi 50 de morți. Locuitorii cari au scăpat cu viață sau refugiat în alte părți. Statul a trimis ajutoare celor nenorociți.

— **Hoși înarmați cu mitrailere.** Nu la noi. Întâmplarea asta-i dintr'o țară depărtată. Se spune că bandiții au atacat cu mitrailere păzitorii ce duceau o trăsură cu banii statului și au furat vre-o 300 mii dolari. Te vei trezi că nu peste mult răufăcătorii se înarmează cu tunuri.

— **Din Aiud.** În orașul nostru sunt puțini Români; cei mai mulți locuitori sunt Unguri și alte neamuri. Ungurii au școli frumoase și bogate. În trecut noi Români nu aveam nici o școală în Aiud; astăzi stăm mai bine ca Ungurii; avem liceu, școli de fete de toate soiurile apoi școli primare, cum sunt celea de la sate, școală de meserii și pentru ucenici ce învață diferite meserii. Precum vedem școala românească a ajuns să stăpânească și așa trebuie fiindcă numai prin învățatură ne vom rădica mai mult decât streinii din țara noastră.

— **Un hoț neîntrecut.** În toamna asta a fugit din închisoarea din Aiud Iosif Buta, originar din Ponor, cel care a omorât pe notarul din Ponor în timpul revoluției din 1918. Hoțul aceasta a mai fugit odată și din închisoarea din Alba-Iulia. Acum trăește prin pădurile din jurul Ponorului și bagă groază în bieții ce oameni din satele din jur. Se svo-nește că are cu el o ciată de răufăcători. Multora oameni din jurul Ponorului noaptea le-au furat vitele din grajd și spun că tot hoțul ce a fugit din Aiud ar fi vinovatul. Își face mendrele acum; până ce vor da peste el oamenii legii, că Românul are o zicală: „Atâta umblă ulciorul la fântână până se sparge.

Redactor responsabil:
ION RAȚIU

CINEMA „PRINCIPELE CAROL”

PROGRAM:

Joi, la 9 Decembrie 1926

Prima senzație a fabricii de film „UFA”

TARTUFFE

După vestitul roman a lui MOLIÈRE.

În rolurile principale:

**Emil Jannings, Werner Krauss
Lil Dagover.**

Inceputul spectacolelor la orele 5, 7 și 9.

Sâmbătă și Duminică
Film METRO-GOLDWYN!

Când iubeste o princesă.

Dramă modernă de salon.

Spectacolele Sâmbătă 9, Duminică 5, 7 și 9

La măcelăria

Ștefan Incze

din Aiud, Piața Regele Ferdinand No. 19.

Se capătă zilnic cea mai bună calitate de carne de vită, de vițel, de porc, unsoare topită, slănină afumată și proaspătă de topit. Mezeluri proaspete și bune se capătă întotdeauna, cu prețurile cele mai reduse.

Cercetați și vă convingeți!

Cine vrea haine frumoase, elegante și moderne, atât civile cât și militare, nu le poate procura decât la **CROITORIA MODERNĂ** alui

Alexandru Vălean

Aiud, P. Reg. Ferd. No. 15. (lângă podul prefecturii).

Aici se lucrează după ultima modă franceză și engleză și cu prețurile cele mai moderate.

Se pregătesc și chpiuri pentru elevi.

Cercetați și vă convingeți!

Funcționari și Elevi la ori ce comandă au reducere de 20%.

„ROMÂNUL”

Insofire generală, economică, industrială și comercială S. P. A.

AIUD.

Izvorul cel mai estin de cumpărare, unde aflați: coloniale, rom, vin, și tot felul de beuturi. Petroleu de lampă, ulei de uns, ulei de zilindru, tava-tă și benzină pentru mașini de imblătit etc.

Piatră vântă 98—99% și rafie de legat vie.

LIBRĂRIE, asortată cu tot soiul de hârtie, cărți rechizite de școală și de biuro.

Români, cumpărați numai dela „Românul”!

SCHOPPELT și BAUER

fierărie

Telefon 61. AIUD. Telefon 61.

Furnizează toate categoriile de tînchea, fier, precum și diferite scule mecanice, tâmplărie, arme de vînat, car-tușe revolvere, bricege, briciuri, patine pentru iarnă, skiuri, sănii pentru copii etc. etc.

ROMÂNII! Sprijiniți industria românească!

Comandați numai la

PETRU CRIȘAN

mecanic

Str. Unirii No. 2. AIUD. Str. Unirii No. 2.

Execută prompt și estin în atelierul său propriu, orice reparații de mașini de treierat (imblătit), mașini de cusut, biciclete și alte obiecte tehnice. Face din nou și reparaază cuptoare din fier, pluguri și alte lucrări mecanice la edificii.

Români!

Faceți reclamă în „GAZETA POPORULUI” care se citește în satele a lor trei județe.

„COOPERATIVA ÎNVĂȚĂTORILOR”

AIUD.

Secția de librărie: Cea mai bine asortată cu toate rechizitele de școală, articole de birou și cărți literare.

Cele mai potrivite și folositoare daruri pentru Crăciun:

cărți cu ilustrații și literatură pentru copii, garniture de scris, tocuri rezervoare cu penițe de aur, serviete de piele, hârtie de corespondențe în cutii luxoase, albume de poezii și ilustrate, note muzicale.

Violine dela Lei 450 până la Lei 5000.

Tipografia „Corvin” (Frații Âcs) Aiud.